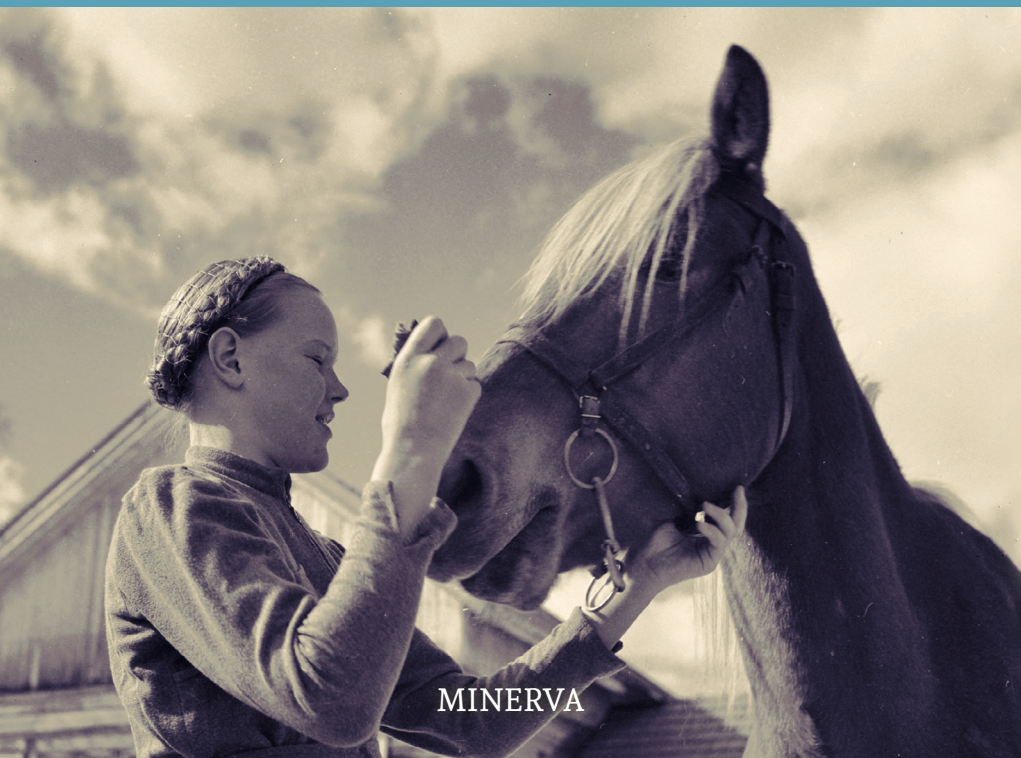




EERO OJANEN

# SANKARIKOIRIA JA SOTAHEVOSIA

Suomalaisia tositarinoita eläimistä



MINERVA



Sankarikoiria ja sotahevosta



EERO OJANEN

# SANKARIKOIRIA JA SOTAHEVOSIA

Suomalaisia tositarinoita eläimistä

  
*minerva*  
MINERVA KUSTANNUS OY  
HELSINKI



[www.minervakustannus.fi](http://www.minervakustannus.fi)

© Eero Ojanen ja Minerva Kustannus Oy, 2021

Kansi ja ulkoasu: Taittopalvelu Yliveto Oy

ISBN 978-952-375-340-2

Painettu EU:ssa, Scandbook, 2021

# Sisällys

Lukijalle .....	5
I Sankarikoiria.....	11
Koira löytää pulaan joutuneen .....	14
Koira varoittaa tulipalosta ja lumesta .....	35
Koira havaitsee sairauskohtauksen.....	47
Koira pelastaa lapsen.....	57
II Nokkelia kissoja .....	67
Kissan hyvä muisti.....	76
III Sotahevosa.....	85
Uuteen sotaan .....	121
Kotiinpaluu.....	155
IV Lehmä, arjen sankari.....	165
Lehmä, elämisen ehto .....	169
Lehmäpersoonia .....	174
Erilaisia perheenjäseniä.....	178

Lapsi ja lehmä .....	184
Syntymän ihme .....	191
Kuin lehmät laitumella .....	198
Tytöt ja pojat paimenessa .....	202
Eläinten välistä ystävyyttä .....	212
Tähtihetkiä ja tapauksia .....	214
Luopumisia .....	223
Lehmien jälkeen .....	228
Rajalla .....	233
Sota-aika ja evakkoretket .....	235
Elämisen eväät .....	245
Lähteitä ja kirjallisuutta .....	249



## Lukijalle

Ihminen on aina elänyt jollain tapaa eläinten kanssa ja läheisessä suhteessa eläimiin. Niinpä eläimistä on myös loputtomasti tarinoita.

Tämä kirja esittelee suomalaisten tutuimpiin kotieläimiin liittyviä tarinoita. Koira, kissa, hevonen ja lehmä ovat olleet kauan tärkeimmät kotieläimemme, ja niihin liittyy myös eniten erilaisia muistoja. Villieläimet olisivat sitten vielä oma tarinakokonaisuutensa, mutta ne on tällä kertaa jätetty tästä valikoimasta pois.

Kotieläimistä taas olisi niin valtavasti tarinoita, ettei niitä koskaan pystyisi kaikkia kertomaan. Suomessa eläimiin kuten muihinkin asioihin liittyvää muistitietoa on tallennettu moneen paikkaan, aivan erityisesti Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran perinnekustoon, josta suuri osa tämänkin kirjan aineistosta on peräisin.

Kirjan tarinat eivät ole aivan jokapäiväisiä, vaan suuri osa niistä liittyy jollain tavalla poik-

keuksellisiin tilanteisiin tai olosuhteisiin. Koirista on otettu mukaan erityisesti niin sanottujen sankarikoirien tarinoita: koiria, jotka ovat pelastaneet ihmishenkiä tai tehneet muita vastaavia urotekoja, ja jotka on siitä palkittu. Myös kissojen kohdalla kerrotaan tarinoita sankariteoista.

Hevostarinat puolestaan ovat peräisin Suomen viime sotien ajalta, vuosilta 1939–1944, jolloin hevosilla oli tärkeä, vaikka toisinaan ehkä unohdettukin tehtävä maamme puolustamisessa. Lehmä sen sijaan on ollut suomalaisille varsinainen arjen sankari. Siksi lehmistä kerrotaan runsaasti arkipäivän tarinoita siltä ajalta, jolloin lehmä vielä oli suurelle osalle suomalaisista jokapäiväinen tuttu, koko elämän ja yhteiskunnan tärkeä tukipylväs.

Teos on myös kirjoitettu poikkeuksellisenä aikana, koronatalvena ja -keväänä, jolloin arkistoihin ja kirjastoihin ei aina päässyt normaaliin tapaan aineistoa hankkimaan. Se aiheutti muutoksia myös kirjan alkuperäiseen suunnitelmaan, mutta olkoot nämä tarinat eläinystävillemme sitä enemmän kunniaksi.

Tietosuojan ja yksityisyydensuojan vuoksi kirjan tarinat kerrotaan ”omin sanoin”, tiivistettyinä niin, että alkuperäiset henkilöt ja paikannimet eivät pääsääntöisesti ole tunnistettavissa. Tarinoiden

den olennainen asiasisältö on kuitenkin säilytetty alkuperäisessä muodossaan, joten kaikki nämä tarinat ovat tosia – uudella tavalla esitettyinä.

Kesäkuussa 2021

*Eero Ojanen*



I



# Sankarikoiria





**K**oirien erilaisista kyvyistä, niiden uroteois-  
ta tai muuten vain merkillisistä tempauksis-  
ta on olemassa loputtomasti tarinoita. Ihmisen ja  
koiran suhde on usein ollut läheinen, ja melkein-  
pä jokaisesta koirasta olisi oma tarinansa, niin  
kuin ihmisen ja koiran ystävyydestäkin.

Tällä kertaa koirista on otettu mukaan vain  
aivan tietynlaisia tarinoita, niin sanottujen san-  
karikoirien tekoja. Suomen Kennelliitto on jo  
vuosikymmenien ajan palkinnut joka vuosi san-  
karikoiria, jotka ovat pelastaneet ihmishenkiä tai  
tehneet muuta sankarillista.

Tässä esitellään siis sellaisia tapauksia ja ti-  
lanteita, joissa koiran toiminta on varmasti tai ai-  
nakin todennäköisesti pelastanut ihmisiä jostain  
vakavasta vaarasta, usein jopa kuolemasta. Koi-  
rien tarinat ovat alkujaan peräisin Suomen Ken-  
nelliiton nettisivuilta, jossa ne on julkaistu laa-  
jemmassa ja yksityiskohtaisemmassa muodossa,  
tarkkoine tietoineen. Tässä kirjassa tapaukset se-  
lostetaan lyhyemmin, mutta kaikki ovat siis todel-  
lisia tarinoita Suomesta viime vuosikymmenien  
ajalta.

Useimmiten sankaritekoja tehneet koirat ovat pelastaneet ihmisiä, jotka ovat saaneet sairauskohtauksen tai joutuneet onnettomuuteen ulkona vaikeissa olosuhteissa, eivätkä itse olisi tilanteesta enää selviytyneet. Paljon on myös tapauksia, joissa koira on tullut ilmoittamaan tulipalosta tai varoittanut muusta vaarasta. Oma ryhmänsä ovat myös koirat, jotka ovat huomanneet ajoissa läheisen ihmisen terveydentilassa huolestuttavia muutoksia.

## Koira löytää pulaan joutuneen

Novascotiannoutaja Sissi alkoi tavallisella iltalenkillä kiskoa oudosti pensaikkoon päin, ja sieltä löydettiin ojaan tuupertunut mies, joka oli osittain jäänyt jo satavan lumen peittoon. Paikka oli hiljainen, muuta apua ei ehkä pakkasiltana olisi osunut paikalle ja mies olisi ilman koiran apua paleltunut.

\* \* \*



Samanlaisen löydön teki kovalla pakkasella kerran iltalenkillään myös Tito-koira. Se havaitsi lumeen tuupertuneen, vain kevyesti puetun henkilön, joka ei siinä tilanteessa olisi kauaa pärjännyt.

\* \* \*

Norfolkinterrieri Weikko halusi kerran aamulenkillä kulkea syvän ojan reunustaa. Ojasta löydettiin mutaan pudonnut nainen, joka oli ollut siellä tunnin pääsemättä ylös ja ilman puhelinta. Koiran äänen kuullessaan hän jaksoi itsekin vähän huutaa apua.

\* \* \*

Karjalankarhukoira Piki oli metsässä harjoittelemassa hirvikoiran hommia, kun omistaja ja muutkin mukanaolijat huomasivat sen käyttäytyvän oudosti. Se tuli kyllä kutsusta, mutta ei antanut ottaa normaalisti kiinni, vaan lähti pois yhä uudelleen. Ihmiset lähtivät perään ja löysivät Pikin osoittamasta suunnasta metsään joutuneen huonokuntoisen miehen.

\* \* \*

Saksanpaimenkoira Ritu halusi lenkillä poiketa normaalilta polultaan metsään, ja noin 50 metrin päässä polusta löydettiin iäkäs henkilö lumesta makaamasta.

\* \* \*

Noutaja Sera osoitti kauppareissulla epätavallista kiinnostusta tiettyä lumikasaa kohtaan, ja paluumatkalla se suorastaan vaati päästä kinokseen, josta omistaja kauhukseen havaitsi lumeen kaatuneen nuoren naisen sinertävät kädet. Kevyesti pukeutunut ihminen ei olisi kauaa lumikinoksessa selviytynyt.

\* \* \*

Soni pysähtyi lenkillä tuijottamaan oudosti metsään, ja omistaja arveli sen nähneen jonkin eläimen. Niin olikin, sillä omistaja seuralaisineen havaitsi kohta irrallaan olevan koiran, jonka he

saivat otettua kiinni. Mutta Soni jatkoi tuijottamista, jolloin omistaja meni lampun kanssa metsään katsomaan ja löysi toisenkin koiran. Se oli hihnassa, maahan tajuttomana kaatuneen omistajansa vieressä.

\* \* \*

Hollanninpaimenkoira Kaida oli aamulenkillä, kun se havaitsi jotain. Sen koko olemus terävöityi ja se antoi ilmaisuhaikun, kuten hyvä paimenkoira tekee. Se kiskoi omistajaansa jyrkkää rinnettä alas pensaikkoon, jossa makasi huonossa kunnossa oleva nuorukainen.

\* \* \*

Villakoira Turre jäi lenkillä tuijottamaan kiinteästi pimeään metsään, josta kuului jonkinlaista ääntä. Kun isäntä meni katsomaan, sieltä löytyi lumeen kaatunut vanhus, joka ei päässyt omin neuvoin ylös.

\* \* \*

Pystykorva Iska havaitsi lenkillä jotain ja alkoi kovasti vetää polun lähellä virtaavalle joelle päin. Kun omistaja lähti koiran osoittamaan suuntaan, hän havaitsi kalareissulla veteen joutuneen vanhuksen, joka ei päässyt virrasta omin voimin ylös.

\* \* \*

Tällaisia tapauksia, joissa tavallinen perhekoira normaalilla ulkoilulenkillään löytää eksyneen, heikossa tai jopa hengenvaarallisessa kunnossa olevan ihmisen, tulee Suomessa tietoon joka vuosi – ja kuinka paljon mahtaakaan olla sellaisia koirien sankaritekoja, jotka eivät tule laajempaan tietoon. Mutta aina koiran ei tarvitse edes olla ulkona ja lenkillä, kun se saattaa huomata jotain erikoista.

\* \* \*

Kääpiösnautseri Maya alkoi pontevasti vaatia päästä ulos. Omistaja luonnollisesti ajatteli, että sen pitää päästä tarpeilleen, mutta koiralla oli aivan toisenlainen syy. Se käyttäytyi jo rapussa ja ulos mennessä aivan eri tavoin kuin normaalisti, ja talon ulkopuolelta löytyi hanke tuupertunut mies, joka olisi sinne paleltunut ilman apua.

\* \* \*

Chihuahua Sulo alkoi yöllä haukkua kotona ja piti meteliä. Omistaja heräsi, ihmetteli ja aikoi nukahdattaa uudelleen mutta meni sittenkin pihalle katsomaan, olisiko siellä jotain syytä koiran käytökseen. Hän löysi tutun, muistisaira vanhuksen pihalta makaamasta. Vanhus oli lähtenyt palvelutalosta omille teilleen, ja ilman Suloa hänen löytämisensä olisi ollut varsin hankalaa.

\* \* \*

Amerikanstaffordshirenterrieri Camo oli kotona omistajansa kanssa, kun se alkoi vetää eteisessä kovasti kohti tuulikaappia, ulista ja haukkua. Se hyppi ovea vasten ja ulos päästyään lähti vetämään aitaa kohti. Omistaja meni lähemmäs ja huomasi, että ohimenevällä tiellä lojui ruokaostoksia. Samalla alkoi kuulua vaikerrusta ja hän huomasi, että tien vieressä makasi iäkäs mies. Pyörä ja ostoskassit olivat kaatuneet miehen päälle, hän oli yrittänyt pyytää apua, mutta kukaan ei ollut pysähtynyt.

\* \* \*

Kääpiösnautseri Lennart herätti kovana pakkasyönä isäntänsä, joka käski sen takaisin nukkumaan. Mutta koira herätti hänet parin tunnin päästä uudelleen, ja silloin kuului ulkoa ääntä, jonka syytä isäntä lähti katsomaan. Muistisairas naapuri oli siellä jo pahasti kylmettyneenä hypotermian partaalla eikä itse lainkaan muistanut missä oli.

\* \* \*